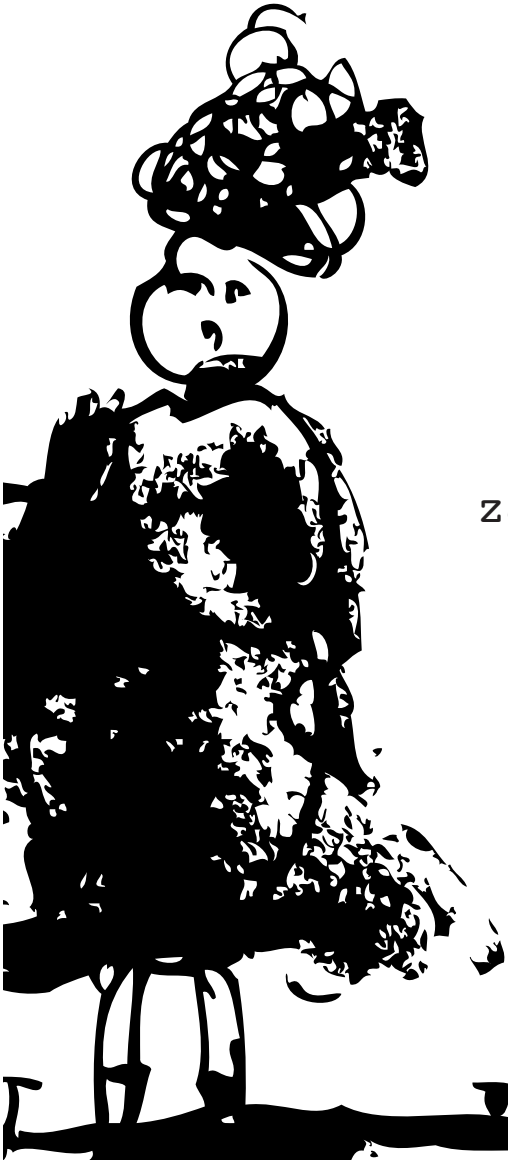
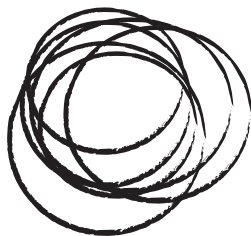

2009

zarabuch

devátý literární

zarafest

LAST LUST LÁSKA

2009

Děčín 28.–29. srpna 2009

Pátek 28. 8.

20:00 **klub Garage** v KINĚ SNĚŽNÍK
VSTUPNÉ 100 Kč

Čte:

CONSTANCE **John** (LEIPZIG),
RADEK **Fridrich** (DĚČÍN),
MARTIN **Fibiger** (ÚSTÍ NAD LABEM),
HENNER **Kotte** (LEIPZIG)

Hraje:

BOO
Nauzea Orchestra

Sobota 29. 8.

15:00 **Růžová zahrada zámku Děčín**
VSTUPNÉ 100 Kč

Čte:

PETR P. **Payne** (PRAHA), RADEK **Malý** (OLOMOUC),
WANDA **Heinrichová** (PRAHA), SUSANN **Popp** (OELSINITZ),
JOSEF **Straka** (PRAHA), NORBERT **Weiß** (DRESDEN)
KŘEST ČASOPISU **Pandora** - KATEŘINA TOŠKOVÁ (ŠÉFREDAK-
TORKA) A OLGA STEHLÍKOVÁ (EDITORKA)

Hraje:

Miroslav Wanek + Pavel Fajt
MÁJ - TEP LÁSKY A ÚDERY. HUDBA SLOV A POEZIE RYTMU.
MCH Band

POŘADATEL: INICIATIVA PRO DĚČÍNSKÝ ZÁMEK, SPOLUPOŘADATELÉ: ZÁMEK DĚČÍN, KLUB GARAGE,
PARTNEŘI: STATUTÁRNÍ MĚSTO DĚČÍN, GOETHE-INSTITUT PRAG, COLLEGIUM BOHEMICUM, KULTURSTIFTUNG DES
FREISTAATES SACHSEN, ČESKO-NĚMECKÝ FOND BUDOUCNOSTI, VALDEMAR GREŠÍK – NATURA, REVUE PANDORA,
GEMEINDE BOCKELWITZ, KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ENTER, LAB70

www.zarafest.cz

www.idzka.cz

www.zeitschrift-signum.de

www.revuepandora.cz

Autoři devátého literárního Zaráfestu a ukázky z jejich děl

obsah

---

překladatelé	2
Constanze John (překlad Petra Sochová)	4
Radek Frídriř (překlad Jana Krötzsč)	10
Martin Fibiger (překlad Jana Krötzsč)	14
Henner Kotte (překlad Petra Sochová)	18
Petr Pazdera Payne (překlad Alexander Oswald Eret)	24
Radek Malý (překlad Christa Rothmeier)	28
Durs Grünbein (překlad Wanda Heinrichová)	32
Josef Straka (překlad Radovan Charvát)	34
Susann Popp (překlad Petra Sochová)	36
Norbert Weiß (překlad Petra Sochová)	38
BOO	42
Nauzea Orchestra	42
Miroslav Wanek a Pavel Fajt — Máj	43
MCH Band/Mikoláš Chadima/Jürgen Fuchs	44

Překladatelé

Jana Kröttsch

Narozena v roce 1968 v saské Rokytnici (Rochlitz/Sachsen). Vystudovala knihovnictví, bohemistiku a rusistiku na Humboldtově univerzitě v Berlíně, kde žila a pracovala čtrnáct let. Pak se přestěhovala do Drážďan, kde žije opět po dvouletém pobytu v Praze. Sasko považuje za svůj domov, ale má silné vztahy k českým zemím. Na několika univerzitách učila především slovanskou lingvistiku a staroslověnštinu. Stala se překladatelkou a tlumočnicí. Zabývá se interkulturní komunikací, jazykovou výchovou a vícejazyčností v dětství.

Petra Sochová

Narodila se v roce 1973 v České Lípě, překladatelka a tlumočnice, žije v Polevsku v Lužických horách. Vystudovala bohemistiku a germanistiku na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Působí jako koordinátorka česko-německo-polských uměleckých workshopů pro mládež Laterna Futuri, je aktivní v občanském sdružení Rodowitz v Radvanci (česko-německo-polská kulturní výměna a horský spolek) a ve sdružení GÜSA na Vysoké škole ve Zhořelci (přehraniční sociální práce v euroregionu Nisa).

Radovan Charvát

Narodil se 9. 4. 1948 v Praze, literární překladatel. Po absolvování ČVUT v Praze (1972) pracoval jako matematik ve výpočetním středisku ČEZ (do 1984), poté překladatel. V roce 1987 pobýval v Africe. 1989–90 studoval germanistiku, anglistiku a amerikanistiku na univerzitě J. W. Goetha ve Frankfurtu nad Mohanem (literární teorie, německá literatura 19. století, slang v americké angličtině). Po roce 1989 překladatel z němčiny a angličtiny. Přeložil např. tyto autory: O. Preußler, T. Bernhard, R. Walser, H. Hesse, M. Ende, S. Anderson ad. Za své překlady získal řadu cen, např. hlavní cenu Adalberta Stiftera pro překladatele ze střední Evropy (Mnichov, 2005) nebo prémii ProHelvetica za překlady R. Walsera (2006).

Christa Rothmeier

Narodila se 1948 v Rakousku. Bohemistka a literární překladatelka. Do němčiny přeložila řadu českých básníků; Petra Borkovce, Pavla Kolmačku, Kateřinu Rudčenkovou ad. Za své překlady získala řadu ocenění, např. Rakouskou státní cenu za literární překlad (2001).

Alexander Oswald Eret

Narodil se roku 1968 v Praze, vystudoval Střední průmyslovou školu geologickou v Příbrami. Žije se svou ženou a dvěma dětmi ve Vídni. Dálkově studuje práva. Je autorem řádky básní, povídek a studií. Publikoval v časopisech Souvislosti, Weles, Babylon.

Constanze John

Narozena 1959 v Lipsku, kde dosud žije. Vystudovala lipský Literární institut; pracovala jako učitelka, referentka, asistentka, od roku 1998 je spisovatelkou na volné noze. V poslední době publikovala knihy Ich schlafe nicht. Leben mit dem Tod/Nespím. Život se smrtí (feature, Německý rozhlas, 2008), Heimat und Los/Domov a osud (miniatury, 2009), Die Bremer Stadtmusikanten/Brémští muzikanti (premiéra v Judenburgu/Rakousko, 2009) a Grete Minde (libreto, premiéra opery v Tangermünde, 2009).

Los

Gespräche in der Synagoge

1

Über Hochspannungsleitungen bringt es Strom von A nach B und auch bei uns vorbei. Wir brauchen bloß den Lichtschalter zu kippen oder aus dem Fenster zu schauen. Aber heute fliegt kein Reiter durch die Luft und zieht sein Schwert und kämpft gegen den Strom.

2

Wenn wir unsere Körbe tragen, gestülpt über unsere Köpfe, sind wir nicht mehr zu erkennen. Eins, zwei, drei und vier! Manchmal tauschen wir unsere Gesichter. Aber wenn wir unsere Körbe über den Köpfen tragen, bleiben euch auch unsere getauschten Gesichter verborgen.

3

Unser Vater bleibt immer in Mutters Nähe. Sie darf es nur nicht wissen, damit sie nicht erfährt, was sie schon weiß. Damit sie nicht durcheinander kommt mit dem Hier und Dort. Unser Vater ist ein ordentlicher Mann. Er hat seine Erinnerungen in kleinen Schubkästen einsortiert. In den Schubkästen des alten Schreibtischs befindet sich gerade sein gesamtes Leben. Unser Vater denkt und fühlt und erinnert sich und — plötzlich sieht er es anders. Dann schickt er einen von den Lebenden vor, damit er die Schubkästen immer ein bisschen offen hält und unser Vater umsortieren kann. „Ja, so ist es besser!“, denkt er dann.

překlad **Petra Sochová**

Do toho
Rozhovory v synagoze

1

Vysokým vedením se dostává proud z A do B a taky k nám. Stačí nám jen zmáčknout vypínač, anebo se podívat z okna. Ale dnes neletí vzduchem žádný rytíř a netasí meč a nebojuje s proudem.

2

Když nosíme své koše naražené na hlavě, nejsme už poznat. Jeden, dva, tři a čtyři! Někdy si měníme tváře. Ale když nosíme na hlavě koše, zůstávají i naše vyměněné tváře skryté.

3

Náš otec zůstává vždy v matčině blízkosti. Jen to nesmí vědět, aby se nedověděla, co už ví. Aby se jí nepopletlo Tady a Tam. Náš otec je pořádný muž. Má své vzpomínky roztrženy v malých zásuvkách. V zásuvkách starého psacího stolu se vlastně nachází celý jeho život. Náš otec myslí a cítí a vzpomíná a — najednou to vidí jinak. Pak pošle napřed někoho z žijících, aby udržoval zásuvky stále pootevřené a náš otec je mohl přetřídit. „Ano, tak je to lepší!“ pomyslí si pak.

4

Einmal ist ein Mädchen zu uns gekommen. Wir kannten es nicht. Aber weil es freundlich war, ließen wir es die Stufen zur Empore hinauflaufen. Oben steht der alte Holzstuhl. Das Mädchen schaute sich nicht um. Sie kannte alles schon und zog ihren kleinen Körper hinauf auf den Stuhl. Als sie dann oben saß, ließ sie ihre Beinchen baumeln und rief zu uns: „Und eure Zungen? Was ist mit euren Zungen, wenn ihr sie schon habt? Tragen sie Kleider? Tragen sie Hosen? Beginnt mal zu erzählen!“

5

Die Luke in der Decke ist kein Feuerloch. Wir brauchen nur die Leiter, schon können wir hinaufsteigen aufs Dach und dann auch himmelwärts. Es ist wichtig, die Leiter nie zu vergessen. Am besten ist immer, wir gehen zu zweit. Einer steigt die Leiter hinauf, der andere hält die Leiter. Wir tauschen und schon kommt das nächste Stück. Oben, zwischen den Sternen, gibt es schöne Unterhaltung. Die meisten Sterne sprechen Französisch. Manche sprechen auch Tschechisch oder Slowakisch. Wir müssen nur daran glauben. Und Ungarisch sprechen sie selbstverständlich auch. Wir müssen es uns nur wünschen. Und einen einzigen Stern gibt es, der spricht deutsch. Wir müssen ihn nur suchen.

Wie wir wieder zurückkommen? Zurück auf die Erde?

Nun — soviel dürfen wir verraten: Es ist ein Traum!

6

Über unsere Wände kriechen kleine Schnecken. Und aus unseren Wänden heraus wachsen grüne Blätter. Bald werden unsere Wände Früchte tragen, Granatäpfel oder Weintrauben. Wir müssen es uns erst noch überlegen.

Ihr müsst wiederkommen, wenn die Früchte reif sind! Oder ihr kommt schon eher!

7

Wir besitzen innen eine Mechanik, mit der treiben wir unser Herz an. Dann kann unser Herz endlich weniger fühlen, dann kann es mehr denken, und riechen, und hören. Und unser Herz beginnt vielleicht zu sprechen. Diese Mechanik ist schwer zu erklären. Zeigen dürfen wir sie keinem. Aber es ist ein Schwungrad. Soviel sei gesagt.

4

Jednou k nám přišlo děvčátko. Neznali jsme je. Ale protože bylo milé, nechali jsme je vyběhnout schody na empóru. Nahoře stojí stará dřevěná židle. Děvče se neohlíželo. Všechno už znalo a vytáhlo své tělíčko nahoru na židli. Když pak sedělo nahoře, pohupovalo nohama a volalo na nás: „A vaše jazyky? Co je s vašimi jazyky, když už je máte? Nosí šaty? Nosí kalhoty? Začněte vyprávět!“

5

Otvor ve stropě není kouřovod. Potřebujeme jen žebřík a už můžeme vystoupat na střechu a pak i k nebi. Důležité je, nikdy na žebřík nezapomenout. Nejlepší je vždycky, když jdeme ve dvou. Jeden vyleze po žebříku a ten druhý žebřík drží. Vyměníme se, a už lezeme další kus. Nahoře, mezi hvězdami, je pěkná zábava. Většina hvězd mluví francouzsky. Některé mluví také česky nebo slovensky. Musíme tomu jen věřit. A maďarsky samozřejmě mluví také. Musíme si to jen přát. A je jedna jediná hvězda, která mluví německy. Musíme ji jen hledat.

Jak se dostaneme zase zpátky? Zpátky na zem?

Inu — můžeme prozradit jen tolik: Je to sen!

6

Po našich stěnách lezou malí hlemýždi. A z našich stěn vyrůstají zelené listy. Brzy naše stěny ponесou ovoce, granátová jablka nebo hrozny. Musíme si to jen ještě rozmyslet.

Musíte zase přijít, až bude ovoce zralé! Anebo už přijďte dříve!

7

Uvnitř máme mechaniku, kterou poháníme své srdce. Pak naše srdce konečně může méně cítit, pak může více myslet a cítit a slyšet. A naše srdce začne možná mluvit. Je těžké tuto mechaniku vysvětlit. Ukázat ji nikomu nesmíme. Ale je to setrvačnick. Tolik budiž řečeno.

8

Manchmal sitzen wir bei unserem Rabbi im Stübchen. Dort kommen uns zu viele Gedanken. Wenn uns zu viele Gedanken auf einmal kommen, machen wir uns einfach ein Feuerchen im gusseisernen Ofen und schon verbrennt unser Wollen. Und schon denken wir nicht mehr so viel und ordnen keine Gedanken groß, oder verwerfen sie. Wir entwickeln sie gar nicht erst. Das Feuerchen brennt im Ofen. Es denkt für uns und wir haben es gut.

9

Wenn es dunkel wird, haben wir immer noch das Lachen. Daran kannst du uns erkennen. Daran kannst du dich erkennen. Wir stellen uns vor, worüber wir reden und schon lachen wir. Wir stellen uns den Krieg vor und schon lachen wir. So sehen wir klarer. So sehen wir klarer unseren Tod.

10

Manchmal werden wir auch krank. Eins, zwei, drei und vier! Der eine hält sich die Hände vor Augen, der zweite sagt immer: „Lecker, lecker!“, der dritte versucht seinen eigenen Schatten zu betreten und ich — der vierte — höre das Meer rauschen. Wir bekommen auch andere schöne Krankheiten. Diese aber sind uns die liebsten. Wir haben sie uns selbst ausgesucht.

11

Wir sind hierher gekommen auf einem Wagen. Es ist ein Landauer gewesen. Zwei königsblaue Pferde waren vorgespannt. Ihre Augen glänzten vor Gold, auch ihr Schweif, auch ihre Mähne. Die Liebe kutscherte uns persönlich. Diese Liebe wurde einst als kleiner Junge geboren. Später schrieb er Gedichte. Damals wurde er noch dazu eine Frau. Die Liebe war eine sehr schöne Erscheinung und trug verschiedene Namen. Ein Name war „Marie“. Ein anderer Name war „Otto“. Und noch ein Name lautete „Bernhard“. Bisher haben wir die Liebe noch nicht wiedergesehen. Aber nun sind wir hier: ein, zwei, drei, vier und fünf! Wir müssen, wir wollen, jetzt können wir — los.

8

Někdy sedíme ve světničce u našeho rabiho. Tam k nám přichází příliš mnoho myšlenek. Když nás napadá příliš mnoho myšlenek najednou, uděláme si prostě v litinových kamnech ohýnek a naše vůle rázem vyhoří. A už tolik nemyslíme a netřídíme myšlenky ani je nezavrhujeme. Už je vůbec nerozvíjíme. Ohýnek v kamnech hoří. Myslí za nás a nám je dobře.

9

Když se setmí, zbývá nám ještě smích. Po něm nás můžeš poznat. Po něm se můžeš poznat. Představujeme si, o čem mluvíme, a už se smějeme. Představujeme si válku, a už se smějeme. Tak vidíme jasněji. Tak vidíme jasněji svou smrt.

10

Někdy jsme také nemocní. Jeden, dva, tři a čtyři! Jeden si drží ruce před očima, druhý pořad říká: „Dobré! Dobré!“, třetí se snaží vstoupit do svého stínu a já — čtvrtý — slyším šplouchat moře. Dostáváme i jiné hezké nemoci. Tyto máme ale nejraději. Sami jsme si je vybrali.

11

Přijeli jsme sem kočárem. Byl to landauer. Tažený dvěma královsky modrými koni. Jejich oči se blyštěly zlatem, i jejich ocasy, i jejich hříva. Kočí byl láska sama. Tato láska se kdysi narodila jako malý chlapec. Později psal básně. Tehdy byl navíc ženou. Láska byla krásné zjevení a měla různá jména. Jedno jméno bylo „Marie“. Jiné jméno bylo „Otto“. A ještě jedno jméno znělo „Bernhard“. Tu lásku jsme už nikdy znovu nespatriili. Ale nyní jsme tady: jeden, dva, tři, čtyři a pět! Musíme, chceme, teď můžeme — do toho.

Radek Fridrich

Narozen 1. 12. 1968 v Děčíně. Básník, výtvarný autodidakt, recenzent, příležitostný překladatel z němčiny. V roce 1994 dokončil na PF UJEP v Ústí nad Labem obory čeština - němčina, od 1996 do 2008 zde učil na katedře bohemistiky, nyní je učitelem na Střední zdravotnické škole v Děčíně. Texty publikoval časopisecky a v řadě antologií (Od břehů k horám, 2000; Báseň mého srdce, 2005; Höhlen tief im Wörterbuch, 2006). Jeho básně byly přeloženy do angličtiny, němčiny, polštiny, srbštiny a chorvatštiny. Publikoval řadu knih, např. V zahradě Bredovských (1999), Erzherz (2002), Molchloch (2004), Žibřid (2006) a Vlašský Daniel (2006). V roce 2008 vyšel překlad německých pověstí Děčínska pod názvem Modroret. Uvedené básně jsou z rukopisného cyklu Nebožky/Selige.

Federfrau

Peříčkárka, tak mi říkali,
ale ne proto, že jsem byla útlá,
naopak, vážila jsem dobrejch
vosmdesát.

Můj muž, Hillnsalom,
vobchodoval s peřím:
slepičím, husím, kachním.

Bylo ho všude po domě,
vznášelo se v kuchyni,
létalo v ložnici, když jsme se milovali,
i v bramboračce jsme ho měli.

Ačkoliv jsem mu za to často nadávala,
byly to dobrý časy.

překlad **Jana Krötzsch**

Federfrau

Die Federfrau, so nannten sie mich
aber nicht weil ich so zart gewesen wäre,
im Gegenteil, ich hab gut achtzig
gewogen.

Mein Mann, Solomon,
handelte mit Federn:
Hühner-, Gänse-, Entenfedern.

Sie waren überall im Haus,
schwebten in der Küche,
flogen im Schlafzimmer, wenn wir uns liebten,
sogar in der Kartoffelsuppe hatten wir sie.

Obwohl ich ihn oft dafür schimpfte,
waren das gute Zeiten.

Stará Uhmannová

Syn byl po otci,
k vodě celej hrrr.
A já ho vodrazovala.
Říkala mu: Vykašli se na to,
jdi na ševce nebo tesařit.
Ale on, že prej na voraře jako
starej.

A když ho našli dole v Žandavě
plovoucího na hladině
s nafouklým břichem,
listopadový Labe jen
lítostivě plynulo.

Nikdy jsem to svatýmu Vojtěchu
nevodpustila,
ale bylo mi to prd platný.

Die alte Uhmann

Mein Sohn war wie der Vater,
ganz wild aufs Wasser.
Und ich hab ihm abgeraten.
Sagte ihm: Pfeif drauf,
geh als Schuster oder Zimmermann.
Aber er wollte Flößer werden wie
der Alte.

Und als sie ihn fanden, unten in Schandau,
floss die Novembereibe nur
reumütig dahin.
Niemals hab ich dem Heiligen Adalbert
verziehen, dass das geschah,
aber es hat mir einen Scheißdreck genützt.

Martin Fibiger

Narozen 28. 1. 1964 v Ústí nad Labem. Prozaik, filmový a divadelní kritik, pedagog. V Ústí nad Labem působí jako odborný asistent na katedře bohemistiky a slavistiky PF UJEP, zabývá se především současnou českou prózou a didaktikou literatury. Časopisecky publikuje od roku 1996 (Host, Tvar, Weles, Bohema, Pandora), dále v řadě antologiích (Od břehů k horám, 2000; Antologie nové české literatury 1995 – 2004, 2004). Knižně vydal novelu Křížení (1996), povídky Kern (2003) a román Aussiger (2004), který se dočkal i jevištní podoby v Činoherním studiu v Ústí nad Labem. Ukázka je vybrána z novely Anděl odešel (2008)

Anděl odešel

5.

Po schodech nahoru šel sám. Pokoj našel otevřený. Klíč nedostal, jen vysvětlení, že přes noc uvnitř beztak není nikdo jiný než ona, proto není důvod se zamykat. A k tomu informaci, že za ním ráno přijde její Martin, který ho doprovodí do Vitína.

Místnost byla poloprázdná, jistě dlouho neobydlená. Zůstal starý těžký nábytek. A na skříni housle. Pocítil záchvát radosti. Vzal je do rukou, ale překonal pokušení a zas je odložil. Nemohl si nevšimnout spousty usušených květín, rozvěšených na tyčích kolem postele, také plátěných sáčků všech možných velikostí v otevřených zásuvkách almary. Z hloubi paměti se vracely vůně, sbíral slova, nemožná nikdy nevyšlovi. Bazalka, levandule, máta, meduňka, myrta, skořice, neslo se do všech koutů.

Pak jako by mu cosi vzalo sílu. Ulehl na ustlanou postel s rozhodnutím, že ven už nepůjde. Jen povečeří, na hřbitov za rodiči a bratrem se vydá nazítří, až po návratu z Vitína. A také za Silke. Usmál se. Vytanula mu zasutá vzpomínka. Silke byla ještě malá, když ji dole ve výčepu holič ostříhal vlasy narostlé k pasu. V místě, kde seděla, zůstala krvavá skvrna. „Na židliče máte hřebíky.“ Pověděla mu tehdy a on ji v rozpacích poslal k faráři, ten pak k panu učiteli.

Snad dvě tři hodiny podřimoval. Pobídnut zvláštním neklidem náhle vstal a zadíval se na řeku, v šeru spíše tušenou. Cítil se unaveně prázdný. Sotva však znovu ulehl, zachrápal a trhnul sebou. Silke, slyšel se zašeptat a v následujícím okamžiku stál v kuchyni před pohovkou, na které po obědě polehával její otec, a po více než půlstoletí zase sbíral všechnu vnitřní sílu, aby mu dokázal odří-

preklad Jana Krötzsch

Der Engel ist verschwunden

5.

Er ging allein die Treppe hinauf. Das Zimmer war offen. Einen Schlüssel hatte er nicht bekommen, nur die Erklärung, dass nachts außer ihr ohnehin niemand im Hause sei, daher gebe es keinen Grund abzuschließen. Und dazu die Information, dass ihr Martin am Morgen kommen würde, um ihn abzuholen und nach Witin zu begleiten.

Der Raum war halbleer, sicher schon lange unbewohnt. Alte, schwere Möbel waren geblieben. Und auf dem Schrank eine Geige. Er spürte ein freudiges Beben, nahm sie in die Hand, widerstand aber der Versuchung und legte sie wieder beiseite. Er bemerkte die vielen getrockneten Blumen, die an den Stangen um das Bett herum aufgehängt waren, ebenso wie die Stoffsäckchen in allen denkbaren Größen in den geöffneten Schubläden des Kleiderschranks. Aus den Tiefen des Gedächtnisses kehrten Düfte zurück, er sammelte Wörter, die er möglicherweise nie ausgesprochen hatte. Basilikum, Lavendel, Minze, Melisse, Myrthe, Zimt strömten in alle Ecken.

Dann schien ihm irgend etwas die Kraft zu nehmen. Er legte sich auf das gemachte Bett und beschloss, nicht mehr hinauszugehen. Er würde nur zu Abend essen, und morgen würde er sich auf den Friedhof zu den Eltern und zum Bruder begeben, erst nach der Rückkehr aus Witin. Und zu Silke. Er lächelte. Eine verdrängte Erinnerung tauchte vor ihm auf. Silke war noch klein, als ihr der Friseur unten im Ausschank die Haare abschnitt, die bis zur Taille reichten. An der Stelle, wo sie gesessen hatte, war ein Blutfleck geblieben. „Ihr habt Nägel auf dem Stuhl“, sagte sie damals zu ihm, und er schickte sie verlegen

kat, já bych ti ještě, než usnete, chtěl něco... Dáte mi vaši Silke... jednou?

Hlasitě vzdychnul, ruce dal pod hlavu. Zašplouchala voda. Ocitl se u řeky. Na přístavním molu. Z Čertovy Vody připlouvala loďka, ve Stinkách se mělo narodit další dítě. Pohlédla na děvče stojící vedle. Na její tvář. Na její husté rezavé vlasy. Chytil ji za ruku, právě tak porodní bábu spolu vyhlíželi. Loď se blížila. Silke na bábu nedočkavě dokřikovala, paní, že mi propíchnete uši, prosím, mám náušnice. Říkal, ne to ne, nedělejte to. Jako by ho neslyšely. Bába stoupla na molo a dala se do práce. Rychle byla hotova. Jen co zevázala do uší náušnice z niti, zmizela ve tmě. Sedli si na prkna. Voda tekla kolem. Díval se do blyštivých zelených očí orámovaných ohnivými vlasy, potahoval nitě, aby dírky nezarostly. Sykala bolestí, v dlani svírala zlaté náušnice se zelenými kamínky. Tolik si je přála nosit! Bolelo jí to, přesto se na něho usmívala. Chtělo se mu plakat.

Její oči náhle zesmutněly. Na krku se objevily puchýřky. Z nich vyrostly boláky. Věděl, že umře. Nedalo se nic dělat. Když zemřela, přišel Emil Katze a nitě jí vytrhla z uší.

„Ahoj,“ zašeptal spící Josef.

„Ahoj,“ zašeptala Silke a plaše se usmála.

zum Pfarrer, der sie an den Lehrer verwies.

Vielleicht zwei, drei Stunden schlummerte er. Von einer merkwürdigen Unruhe getrieben stand er plötzlich auf und blickte auf den Fluss, der im Dämmerlicht nur zu ahnen war. Er fühlte sich leer vor Müdigkeit. Sobald er sich jedoch wieder hingelegt hatte, schnarchte und zuckte er. Silke, hörte er sich flüstern, und im nächsten Augenblick stand er in der Küche vor dem Sofa, auf dem ihr Vater immer nach dem Mittagessen ruhte, und nach mehr als einem halben Jahrhundert nahm er wieder seine ganze innere Kraft zusammen, um ihm sagen zu können, ich würd gern noch, bevor Sie einschlafen, was fragen... Geben Sie mir Ihre Silke, später mal?

Er seufzte laut, legte die Hände unter den Kopf. Wasser plätscherte. Er war am Fluss. An der Anlegestelle. Von der Tschirte kam ein Boot angefahren, in Zinken sollte ein Kind geboren werden. Er blickte auf das Mädchen, das neben ihm stand. Auf ihr Gesicht. Auf ihre dichten roten Haare. Er nahm sie bei der Hand, genauso hielten sie jedes Mal nach der Hebamme Ausschau. Das Boot näherte sich. Silke rief der Hebamme ungeduldig zu, Frau, stechen Sie mir doch Ohrlöcher, bitte, ich habe Ohrringe. Er sagte nein, nicht, tun Sie das nicht. Als ob sie ihn nicht gehört hätten. Die Hebamme trat auf den Steg und machte sich an die Arbeit. Sie war schnell fertig. Sobald sie Ohrringe aus Garn in die Ohren gebunden hatte, verschwand sie in der Dunkelheit.

Sie setzten sich auf die Bretter. Das Wasser floss um sie herum. Er blickte in die funkelnden grünen Augen, die von feurigen Haaren umrahmt wurden, zog an dem Garn, damit die Löcher nicht zuwuchsen. Sie zischte vor Schmerz auf, presste in der Hand die goldenen Ohrringe mit den grünen Steinen. So sehr hatte sie sich gewünscht, sie zu tragen! Es tat ihr weh, und trotzdem lächelte sie ihn an. Ihm war zum Weinen zumute.

Ihre Augen wurden plötzlich traurig. Am Hals tauchten Bläschen auf. Aus ihnen wuchsen Geschwüre. Er wusste, sie würde sterben. Man konnte nichts machen. Als sie starb, kam Emil Katze und zog ihr die Fäden aus den Ohren.

„Ahoi“, flüsterte der schlafende Josef.

„Ahoi“, flüsterte Silke und lächelte schüchtern.

Henner Kotte

Narozen 1964 ve Wolgastu, vyrostl v Drážďanech, žije v Lipsku. Studoval germanistiku v Lipsku, Moskvě a Stuttgartu. Pracoval jako vědecký asistent, lektor němčiny jako cizího jazyka a žurnalista. V roce 1997 získal populární německou literární cenu MDR-Literaturpreis, ocenění za nejlepší povídku udělované televizní stanicí Mitteldeutscher Rundfunk. Jeho domovským žánrem je krimi. Vydal již osm detektivních románů a čtyři knihy založené na rešerších skutečných kriminálních případech. Kromě psaní moderuje veřejná čtení, je divadelním kritikem a průvodcem po Lipsku. Otištěné povídky pocházejí ze sbírky *Ein Löffelchen für.../Lžička za...* (2007). Jeho autorské čtení doplní krátký film režiséra Martina Menzela *Beas Vorstellung von Glück/Beasova představa o štěstí*, na jehož scénáři se podílel.

Ein Löffelchen für...

— Schatz, ich muß noch mal weg. Dauert nicht lang. Paß auf unseren Prinzen auf.

Und dann sagt Mutti noch Tschüßing und geht. Unser Prinz schläft nett in seinem Kinderwagen und ist wirklich mal ruhig. Hat noch keinen Hunger. Babies schlafen oder werden gefüttert, was anderes können die gar nicht. Ich versuche, auf der Wiese den Kranz weiter zu flechten. Bei Pamela halten diese Blumenkränze immer zusammen. Und bei mir will dieser Ring einfach nicht halten. Dabei hat mir das Pamela schon so oft gezeigt. Vielleicht sollte ich die Stiele länger lassen. Ich such jetzt Blüten mit langen Stielen. Viele finde ich nicht auf der Wiese am Spielplatz, und die, die ich habe, reichen nicht für einen schönen Blumenkranz für Mutti. Und dann höre ich unseren Prinzen. Er schreit, schreit sich in Wut. Und Mutti ist irgendwohin. Die anderen Muttis schauen schon, wer da so schreit. Also renne ich zu unseren Prinzen hin und lege meine Blumen aufs Gitter vom Kinderwagen für die schweren Taschen. Und nun muß ich von unserem Prinzen das Wägelchen fahren. Vor, zurück, vor, und weiter Blumen sammeln, kann ich nicht mehr.

Und tatsächlich schlummert unser Prinz wieder ein. Vielleicht hat er schlecht geträumt, und dann hat er keine Mutti gesehen. Aber lange bleibt sie bestimmt nicht mehr weg, sie kann doch ihr Lieblingskind nicht allein lassen. Sie muß ihm ja aller Minuten Essen in den Mund schieben: morgens, mittags, abends und zwischendurch auch noch fünf- bis zehnmal. Manchmal füttere ich unseren Prinz auch, wenn ich Lust habe und Mutti nichts dagegen hat. Wenn unser Prinz wieder aufwacht, kriegt er von mir einen Löffel Brei in den

překlad **Petra Sochová**

Lžička za...

— Beruško, musím ještě něco zařídit. Nebude to na dlouho. Dej pozor na našeho malého prince.

Pak maminka řekne ahojky a odchází. Náš malý princ hezky spinká v kočárku a je teď doopravdy klidný. Ještě nemá hlad. Miminka spí nebo se krmí, nic jiného ani neumí. Zkusím si dál na louce plést věneček. Pamele věnečky vždycky pěkně drží pohromadě. A mně ten věnec prostě nechce držet. Přitom mi to Pamela už tolikrát ukazovala. Možná, že jsem měla nechat stonky delší. Budu teď hledat kytičky s dlouhým stonkem. Moc jich na louce a na hřišti nenajdu a ty, které mám, na hezký věneček pro maminku nestačí. Pak uslyším našeho prince. Křičí. Křičí a vzteká se. A maminka je někde pryč. Jiné maminky už se ohlížejí, kdo to tak řve. Běžím tedy k našemu princovi a položím si kytky do košíku pod kočárkem, na který se dávají těžké tašky. A teď musím s naším princem jezdit. Dopředu, dozadu, dopředu, a už si nemůžu dál sbírat kytičky.

A náš princ doopravdy opět usne. Třeba se mu něco špatného zdálo a pak neviděl maminku. Ale dlouho už pryč určitě nebude, nemůže přeci nechat své milované dítě samotné. Musí ho přeci pořád krmit: ráno, v poledne, večer a mezitím ještě pětkrát nebo desetkrát. Někdy krmím našeho prince i já, když mám chuť a maminka proti tomu nic nemá. Když se náš malý princ probudí, dostane ode mě do pusinky lžičku kaše, pak už nebude moct brečet. Ale skleničky s kaší jsou prázdné a lžička je špinavá. Náš malý princ už pořádně nespí a vrtí se. Někdy se na mne podívá svými kouzelnými modrými očima. Jak se babička z těch očí radovala: úplně jako můj August, blahé paměti. Jak jsem ty oči milovala. A proto tak miluje i našeho prince. Mně dá tak akorát tak něja-

Mund, dann kann er nicht weinen. Aber die Breibüchse im Netz ist leer und das Löffelchen dreckig. Noch schläft unser Prinz nicht ganz richtig, dreht sich mal so rum und dann wieder anders. Manchmal guckt er mit seinen wunderbaren Augen zu mir hin. Wie hat sich doch Omi über diese Augen gefreut: Ganz wie bei meinem August, selig. Wie habe ich diese Augen geliebt. Und deshalb liebt sie auch unseren Prinzen so. Mir schenkt sie grad noch 'ne Kinderüberraschung. Aber für unseren Prinzen, da ein Quietschentchen, da ein Jüpchen, ein Höschen, und diese Schuhchen mußte Omi einfach noch kaufen, so reizend sind die.

Zurück, vor, zurück, und unser Prinz holt viel Luft, gleich wird er losbrüllen. Und Mutti ist immer noch nicht gekommen. Und das Breiglas ist vollkommen leer. Dann muß ich unserem Prinzen sein Breichen hier kochen. Mutti nimmt dazu Milch, Möhren und frisches Gemüse. Das habe ich hier nicht auf dem Spielplatz. Und wenn ich schnell in den Kaufladen gehe, ist unser Prinz ja allein dann. Und Mutti hat gesagt: Aufpassen! Wenn irgendeiner mit dem Wagen dann abschiebt, dann ist unser Prinz einfach weg. Und dann sagen sie alle: Du hast nicht aufgepaßt! Du bist schon so groß, und keine Minute kann man dich allein lassen! Dann würde Mutti weinen. Vati tät sicher brüllen. Unser Prinz wäre weg, und deshalb erst recht kann mich keiner mehr leiden.

Vor, zurück, vor, unser Prinz brüllt los. Alles umher guckt zu uns hin. Er muß seinen Brei haben, er schreit nur vor Hunger. Und das Glas am Wagen hat unser Prinz schon leergegessen. Das dreckige Löffelchen kann ich mit dem Taschentuch blitzblank reiben. Koch ich eben seinen Brei einfach im Eimer. Schnell hole ich den aus dem Sandkasten. Und nun schiebe ich mit dem Wagen durch den ganzen Park und sammle so ein, woraus ich unserem Prinz einen Brei kochen werde.

Diese roten Beeren vom Weihnachtsbaum hier schmecken sicher gut, so wie die aussehen. An alle Beeren kann ich gar nicht rankommen, manche hängen hoch. Die Nadeln sehen wie Schnittlauch aus. Und diese Blätter vom Baum hier sehen der gesunden Petersilie ganz ähnlich. Die Bäume wachsen auch bei Opi ums Grab. Der Opi schläft zur ewigen Ruhe zwischen lauter Petersilie, da muß ich lachen. Nun rühre ich alles in den Brei für unseren Prinzen. Etwas Frisches muß unser Prinz noch dazu bekommen, denn im Frischen sind Vitamine. Und Vitamine sind für uns Kleinen ungeheuer wichtig, sagt Mutti. Nicht umsonst trinke ich Hohes C. Die schwarzen verschrumpelten Beeren vom Immergrün sehen neben den roten richtig gut aus. Fast wie ein bunter Obstsalat, Omi macht den immer mit ganz viel Früchten. Ich muß für unseren

kou drobnot. Ale pro našeho prince, tady kačenku, tamhle vestičku, kalhotky, a ty botičky musela babička zkrátka taky ještě koupit, takové byly roztomilé.

Dozadu, dopředu, dozadu, náš princ nabírá vzduch, hned se rozeřve. A maminka se pořád ještě nevrátila. A sklenička od kaše je úplně prázdná. Tak to budu muset našemu princovi uvařit kašičku tady. Maminka do ní dává mléko, mrkvíčky a čerstvou zeleninu. Ty tady na hřišti nemám. A když bych šla rychle do obchodu, byl by tu náš princ dočista sám. Maminka říkala: dávat pozor! Když pak někdo s kočárkem odjede, bude náš princ pryč. A pak všichni řeknou: Ty jsi nedávala pozor! Už jsi velká a nemůžeme tě nechat ani na chvíli samotnou! Pak by maminka plakala. Tatínek by určitě řval. Náš princ by byl pryč, a proto by mě už teprve neměl nikdo rád.

Dopředu, dozadu, dopředu, náš princ řve. Všichni kolem se na nás dívají. Musí dostat kašičku, křičí jenom hlady. A skleničku v kočárku už náš princ snědl. Špinavou lžičku můžu šátkem utřít dočista. Tak mu kaši prostě uvařím v kyblíčku. Rychle pro něj dojdu na písek. A teď jezdím s kočárkem po celém parku a sbírám všechno, z čeho budu vařit našemu princovi kaši.

Tyhle červené bobulky z vánočního stroměčku určitě chutnají tak dobře, jak vypadají. Na všechny bobulky ani nedosáhnou, některé visí vysoko. Jehličky vypadají jako pažitka. A tyhle listy z tohoto stromu se podobají zdravé petrželce. Ty stromy rostou i kolem dědečkova hrobu. Dědeček spí věčným spánkem mezi samou petrželí, to je k smíchu. Teď všechno rozmíchám na kaši pro našeho prince. Ještě do toho musí přijít něco čerstvého, protože v čerstvém ovoci jsou vitamíny. A vitamíny jsou pro nás děti strašně důležité, říká maminka. Ne nadarmo piju pomerančový džus s vitamínem C. Ty černé seschlé bobulky brčálu vedle těch červených vypadají opravdu dobře. Skoro jako pestrý ovocný salát, babička ho vždycky dělá se spoustou ovoce. Musím to všechno pro našeho prince rozmačkat, protože bez zubů náš princ ještě neumí žvýkat.

A náš princ už ani nebrečí, ale dívá se, jak pro něj sbírám na kaši. Moje kytičky ještě pořád leží pod kočárkem, ty už nepotřebuji. Pamelky se můžu zepat až zítra, jak se ten věneček pořádně pevně uvije. Do svého salátu přidám ještě žlutý blatouch a fialový jetel. Jen je to všechno moc suché. Ale na louce jsem někde viděla pryšec — „vlčí mléko“. Dospělí sice říkají, že by se to „vlčí mléko“ nemělo pít, ale jak jinak udělám ze salátu kaši? Tak nebezpečné mléko nemůže být, ani pro vlky. V kyblíčku už toho mám hodně, tak si sednu a začnu pestrý salát rozmačkávat na kaši. Moc to nejde. Ty krásné červené bobulky jsou uvnitř úplně tvrdé, ty budu muset asi zase vyndat. Náš princ je přece ještě nerozkoúše. Opatrně ochutnám nejprve sama, jako maminka.

Prinzen das alles dann noch zerquetschen, denn ohne Zähne kann unser Prinz gar nicht kauen.

Und unser Prinz weint gar nicht mehr, sondern schaut zu, wie ich für ihn den Brei zusammensammle. Meine Blüten liegen immer noch unterm Wagen, die brauche ich nicht mehr. Pamela kann ich erst morgen fragen, wie man denn diesen Blütenkranz richtig fest bindet. Die gelbe Butterblume und der lila Klee kommen in meinen Salat einfach dazu. Nur ist das alles sehr trocken. Aber auf der Wiese irgendwo habe ich Wolfsmilch gesehen. Zwar sagen die ganzen Erwachsenen, daß man diese Wolfsmilch nicht trinken soll, aber wie sonst kriege ich meinen Salat zu Brei? So gefährlich kann Milch gar nicht sein, auch nicht für Wölfe. Im Eimer ist schon 'ne ganze Menge, also setz ich mich hin und fange an, den bunten Salat zu einem Brei zu zerdrücken. Das geht gar nicht einfach. Die schönen roten Beeren sind innen ganz hart, die muß ich wohl wieder raussammeln, Unser Prinz kann sie noch gar nicht beißen. Sehr schön und bunt sieht mein Salatbrei aus. Vorsichtig koste ich, wie die Mutti, erst selbst.

Dann setzen wir uns auf eine Bank. Im Wagen schiebe ich unseren Prinz so zurecht, daß er gut meinen Brei essen kann. Mutti wird sich freuen, wenn sie sieht, daß ich unseren Prinz schon gefüttert habe. Sie wird irgendwann kommen und wieder im Streß sein. Dann, sagt sie immer, zwei kleine Kinder rauben auch dem gemütlichsten Menschen die Nerven. An meinem Kleid reibe ich den Löffel sauber. Das muß Mutti sowieso waschen. Und wie manchmal zu Hause spiele ich mit unserem Prinz richtig Familie. Und besser als mit Puppen kann ich da spielen. Ich schiebe meinen Bruder noch mal ordentlich hin. Und dann belade ich den Löffel mit meinem Brei.

Unser Prinz mag meinen Brei nicht. Ich muß ihn zwingen auch mal zu schlucken. Und wie Mutti und Omi mach ich den Trick: Ein Löffelchen für... Und dann denk ich mir sehr viele Personen und Namen aus. Vati, Pamela, den toten Opi, die Kindergartentante Beatrix, Teddy Mamulia, Sägefisch Elise Gütersloh und und und. Und unser Prinz hat Geschmack gefunden. Jetzt haut er rein, und ich Mutti kann mich über solchen Appetit richtig freuen. Und vom tollen Brei bleibt kein Löffelchen übrig.

Dann schläft unser Prinz wieder ein. Und ich geh auf die Wiese und pflücke weitere Blüten mit langem Stiel. Vielleicht schaffe ich es, doch ohne Pamelas Hilfe einen Blumenkranz zu flechten. Ab und zu passe ich auf unseren Prinzen auf. Und der schläft. Und ich kleine Mutti habe endlich Zeit, einen schönen Kranz zu probieren.

Pak si sedneme na lavičku. Posadím našeho prince v kočárku tak, aby mohl mou kaši dobře jíst. Maminka bude mít radost, až uvidí, že už jsem našeho prince nakrmila. Přejde a bude zase ve stresu. Protože, jak vždycky říká, dvě malé děti připraví i nejmírnějšího člověka o nervy. Lžičku otřu dočista o šaty. Stejně je maminka bude muset prát. A tak si jako někdy doma hraju s naším princem na opravdovou rodinu. A je to lepší než s panenkami. Ještě jednou bratříčka pořádně povozím. A potom mu na lžičku naložím svou kaši.

Našemu princovi moje kašička nechutná. Musím ho nutit, aby ji i spolkl. A jako maminka a babička mám na něj trik: Jednu lžičku za... A pak si vymyslím hodně lidí a jmen. Za tatínka, za Pamelu, za mrtvého dědečka, za paní učitelku ze školky, za medvídku Mamuliu, za pilouna Elisu Gütersloh a a... A náš princ přišel k chuti. Teď baští a já maminka můžu mít z takové chuti opravdu radost. A ze skvělé kaše nezbude ani lžička.

Pak náš princ opět usne. A já jdu na louku a trhám další kytky s dlouhým stonkem. Třeba to zvládnou i bez Pamelu uplést věneček. Občas se podívám na našeho prince. Ten spí. A já malá maminka mám konečně čas, zkusit si krásný věneček.

Petr Pazdera Payne

Narodil se 28. června 1960 v Praze. Pazdera je rodné příjmení otce. Absolvoval řádku různých zaměstnání, např. sanitář, topič, pracovník pečovatelské služby, noční hlídač, vychovatel, evangelický farář v Kadani a v Chomutově, odborný asistent v humanitních oborech na ČVUT, nakladatel a jediný zaměstnanec nakladatelství MEDARD. Žije v Praze. Knižně vydal: Nečekaný čekáný a jiné variace na staré biblické příběhy (1999), Kol dějů (2001), Zvěsti (2002), Dramolety (2002), Co je ti do nás, Ježíši Nazaretský? (2002), Lyonský omnibus (2003), Figury, figurace, figuranti a figuríny (2005), Cirkus Hippolyt (2005), Slepčimo koňmo (2007), Maskovaná milost (2009). Ukázka je z díla Nedořečenost/Unsagbarkeit.

O polednách

Okny do velkého pokoje vnikaly světelné kotoučky a kutálely se po stole, vějíře, kousky světelné pralátky. Otec s matkou seděli bez řečí, chtělo se vyběhnout... nebylo kam a přece se muselo pryč... jen mlčení v tom odpoledním prostoru s hlávkovým salátem a kyselým zálivem.

A mlčení tam venku se usadilo se stejnou naléhavostí, světlo zalilo tenisové kurty, a chodci vrhali panákovité stíny na bílou, vyšisovanou omítku neko-nečné zdi.

Světlo se válelo po stole. Otec cítil, jak se mu vše vzdaluje. Pamatoval mnoho, a vzhledem k tomu, že ho vychovával dědeček, žilo v něm něco ještě z předchozího století, něco hodně archaického, pradávného, a toto něco se míсило a vrušilo s tím hnusem padesátých let, bezbranné měšťáctví s bezmeznou vulgaritou... tak nadešla bezejmennost let sedmdesátých. Výsledkem bylo stávající mlčení. Co k tomu dodávat? Co o tom vyprávět?

Cítil, jak se mu vzdalují i jeho synové.

A Uhranul se též zrcadlově vzdaloval... nic jiného mu nezbývalo. Tedy prchnout. Unikal do hospod, kde se rád a vášnivě opíjel. Kam jinam. Snil o jiných zemích, o Americe, tam na kopci v městských sadech, jak opilý se tudy vracel, snil o emigraci, o níž hovořili mnozí jeho kamarádi, a ne jeden vskutku přešel hraniční říčku někde v Jugoslávii, prchl ze zájezdu, zadařilo se naklonit si lahvi prokouřenou úřednici na vojenské správě, takže pozdržela povolávací rozkaz. A pak už jen docházely zprávy, jak uhání kabrioletem po římských ulicích. Přicházely raporty sladkého, ale především jiného života.

překlad Alexander Oswald Eret

Zur Mittagszeit

Durch die Fenster des großen Zimmers drangen Lichtkreise herein und wälzten sich über den Tisch, wie Fächer, wie Fetzen des Urstoffes Licht. Vater und Mutter saßen schweigsam da, man wollte am liebsten hinauslaufen... aber wohin? Und dennoch musste man weg von hier... bloß das Schweigen erfüllte das Nachmittagszimmer, bei grünem Kopfsalat und saurem Dressing.

Auch dort draußen nistete sich das Schweigen mit der gleichen Dringlichkeit ein. Das Licht hatte die Tennisspielplätze überflutet und die vorbeigehenden Passanten warfen lange figurenhafte Schatten an den weißen, verblichenen Putz der endlosen Mauern.

Das faule Licht wälzte sich auf dem Tisch herum. Ihr Vater spürte, wie ihm alles aus der Hand gleitet. Er erinnerte sich an so manches, und da er von seinem Großvater großgezogen wurde, lebte noch etwas sehr Archaisches in ihm, etwas aus dem vorvorigen Jahrhundert, etwas Urtümliches. Und dieses Etwas vermischte und verschmutzte sich mit dem Ekel der 1950er Jahre, mit einer hilflosen Spießbürgerlichkeit, mit einer grenzenlosen Vulgarität... Und so kam die Namenlosigkeit der 1970er Jahre. Das Ergebnis war dieses andauernde Schweigen. Was kann man da noch hinzufügen? Was gibt es dazu zu sagen? Er fühlte, wie sich auch seine Söhne immer mehr von ihm entfernen.

Und der Verhexte entfernte sich ebenfalls wie ein Spiegelbild... es blieb ihm nichts anderes übrig. Nichts als davonzulaufen. Er flüchtete sich in die Kneipen, wo er sich gerne und leidenschaftlich unter den Tisch soff. Was sonst? Er träumte von anderen Ländern, von Amerika, dort auf dem Hügel

Byl to zřejmě společný tajný sen všech — emigrovat, pryč, pryč z téhle země, v níž všichni byli cizinci. Sen svůj všichni tajili, tak jako se tajívá společný strach ze smrti, však v tom snu si všichni byli rovni, a to i proti své vůli, proti vůli samé.

mitten in der Metropole, und betrunken ging er durch den Stadtpark heim. Er träumte von der Auswanderung, von der Flucht, von der so mancher seiner Freunde sprach. Und einige von ihnen hatten tatsächlich irgendeinen jugoslawischen Grenzfluss durchwatet, sind mit einer Reisegruppe geflüchtet, nachdem es ihnen gelungen war, irgendeine nikotindurchtränkte Beamtin im Heeresverwaltungsamt mit einer Schnapsflasche zu bestechen, und diese den Einberufungsbefehl zum Militär für ein paar Tage zurückhielt. Und danach kamen nur noch Nachrichten, wie der Glückliche in seinem neuen Cabrio durch die Straßen Roms flitzt. Es kamen Berichte eines süßen, aber vor allem eines anderen Lebens.

Anscheinend hatten sie alle den einen heimlichen Traum — fliehen, weg, weit weg von diesem Land, in dem sie alle Fremde waren. Ihre Träume verheimlichten sie alle, so wie jeder Mensch seine Angst vor dem Tod verheimlicht. Und dennoch waren sie in diesem einen Traum alle gleich. Sogar gegen ihren Willen, gegen den Willen an sich.

Radek Malý

Narozen v roce 1977 v Olomouci, kde vystudoval germanistiku a bohemistiku. Roku 2001 debutoval sbírkou *Lu-novis* (2000), za druhou básnickou sbírku *Vraní zpěvy* získal roku 2003 Cenu Jiřího Ortena. Dále vydal svazky básní *Větrní* (*Zcestné verše*, 2005) a *Malá tma* (2008). Kromě vlastní tvorby překládá, z poezie Georga Trakla *Podzimní duše* (2005) a dále např. „malou antologii poezie německého expresionismu“ *Držice v drzých držkách cigarety* (2007). Ze současných básníků přeložil Karla Lubomířského (výbor *Pták nad hořícím lesem*, 2003). Píše také pro děti, *František z kaštanu*, *Anežka ze slunečnic* (2006) a *Šmalcova abeceda* (2005), v níž je spoluautorem veršů k obrázkům. Jeho dramatický text *Pocit nočního vlaku* byl v roce 2007 realizován jako rozhlasová hra a získal Cenu Českého rozhlasu 3 Vltava a Cenu Alfréda Radoka.

Soumrak

Ještě ne šero, a tak trochu přesto.
Holčička běží k mamě. Upadla.
Havrani hrdí proklínají město,
nad kterým zase hoří letadla.

Dávno ne podzim, a ještě ne zima.
Fasáda zámku skrytá v lešení.
Blouznivec blouzní. Víc ho nezajímá.
Páv bez ocasu chce být vznešený.

V rybníčku kachny. A vajgly. A listy.
Na cestách běžci. Šustáky a pot.
Za branou čeká kočár na turisty,
Japonci fotí jako o život.

(Videň, 24. 10. 2002)

překlad **Christa Rothmeier**

Dämmerung

Noch nicht dunkel und trotzdem ein wenig.
Ein kleines Mädchen läuft zur Mutter und fällt hin.
Stolze Raben verfluchen die Stadt,
über der abermals Flugzeuge brennen.

Längst noch nicht Herbst, und noch nicht Winter.
Die Schlossfassade von einem Gerüst verdeckt.
Ein Narr phantasiert. An mehr hat er kein Interesse.
Ein schwanzloser Pfau möchte vornehm sein.

Enten im Zierteich. Und Kippen. Und Blätter.
Auf den Wegen Jogger. Sportjacken und Schweiß.
Hinterm Tor wartet ein Kutscher auf Touristen,
Japaner, die wie ums Leben knipsen.

(Wien, 24. 10. 2002)

Do větrů den se rozešval a zbyly
jen jizvy potrháných kondenzačních čar
Pomeranč padá do stoky a kvílí
Naběhlé žíly města získávají tvar

Za zídkou staré vily třikrát křikl páv
Z kostelní báně měsíc vyvěsili
dva snědí andělé a kynou na pozdrav
poutníkům, kteří schválně zabloudili

(Svatý Kopeček u Olomouce, 7. 6. 2003)

Zu Wind zerstob der aufgebrachte Tag, und übrig sind
nur zerrissener Kondensstreifen Narben
Eine Orange fällt in den Kanal und jammert
Die geschwollenen Adern der Stadt nehmen Gestalt an

Hinter der Gartenmauer einer alten Villa schrie dreimal ein Pfau
Aus der Kirchenkuppel hängten zwei braune Engel
den Mond aus und winken grüßend
Pilgern zu, die sich absichtlich verirrt haben

(Svatý Kopeček u Olomouce, 7. 6. 2003)

Wanda Heinrichová

Narozena 1968. Studovala germanistiku na FF UK, v řadě literárních časopisů publikovala také své vlastní básně. Na konci roku 2008 vyšel knižně její překlad výboru z poezie současného německého básníka Durse Grünbeina pod názvem Lekce lební báze.

Z variací na žádné téma

A ráno teče ze sprchy...

Voda, co jiného? Červená a modrá
Je na kohoutcích s teplou a studenou.

Že se kůže odlupuje v pruzích,
Zůstává hloupým přeludem.

Žádný trn v ručníku, žádná krev
Na dlaždičkách — chrčení v odpadu
Znamená hygienu, ne smrt.

A jestli se mýdlo ještě stále

Vyrábí z kostí, pěna schnoucí
V rýhách dlaní o tom neříká nic.

Oživeno úzkostí, za vlasy
Přitaženo, umírá krátké podezření.

Poddajně měkký jako tkáň v kolenním

Ohbí — vilný sen,

Co na člověka doráží, v posteli nebo

Za chůze, do otevřených očí:

Něco problemske, dělá se vzácným, spřádá intriky,

Ústřícovitě chladné a vlhce,

Kolem záhybu, chomáče třpytivých chloupků.

Byl to ret, štěrbina

Mezi víčky, jako v infračerveném světle

Teplo kůže coby stopa

Skrytých mrtvol. Stačí, že se zhoupnou boky

A začíná znovu co

Tak vetše končí, tak bezbranně a měkce.

Věděli jsme, co rej udržuje v chodu?

Že milování jen hloubí osamění,
Zdálo se prokázané. Každý si nechával

Pro sebe ten trn, až v nevhodné
Chvilí prosákla obvazy krev. Zřídka kdy

Zůstal kdo nezraněn. Spíš našla
Bolest útočiště jinde. Největší mizérií
Bývalo stát opuštěn,

Necítit na jaře nic, jako po amputaci
Před rozbitými kolotoči...

Pak nás vítr vynesl do korun stromů,
Z nichž jsme měli spadnout,
Šťastní, s dlouhým nebeským výkřikem.

original **Durs Grünbein**

Aus: Variation auf kein Thema

Und morgens schießt aus der Dusche...
 Wasser, was sonst? Rot und Blau
 Steht auf den Hähnen für Heiß und Kalt.
 Daß die Haut sich in Streifen
 Abschält, bleibt ein alberner Alptraum.
 Kein Dorn im Handtuch, kein Blut
 An den Fliesen — das Röcheln im Ausguß
 Heißt Hygiene, nicht Tod.
 Und ob Seife noch immer aus Knochen
 Gemacht wird, der Schaum
 Auf den Handlinien trocknend, sagt nichts.
 Ängstlich belebt, an den Haaren
 Herbeigezerrt, stirbt ein kurzer Verdacht.

Nachgiebig weich wie in den Kniekehlen
 Fleisch — der begehrrliche Traum,
 Wie er dem einzelnen zustößt, im Bett
 Oder offenen Auges beim Gehn:
 Etwas blitzt auf, macht sich rar, intrigiert,
 Austernhaft kühl und feucht,
 Um eine Falte, ein Büschel Flimmerhaar.
 War es ein Gaumen, der Spalt
 Eines Augenlids, wie in der Infrarotsicht
 Wärme der Haut als Indiz für
 Versteckte Leichen. Ein Hüftschwung reicht
 Und von neuem beginnt was
 So hinfällig endet, so wehrlos und weich.

Wußten wir, was den Reigen in Gang hält?
 Daß Lieben einsamer macht,
 Schien erwiesen. Jeder behielt ihn für sich,
 Seinen Dorn, bis zur Unzeit
 Das Blut die Verbände durchschlug. Selten
 blieb jemand unverletzt. Eher kroch
 Ein Schmerz beim ändern unter. Verlassen
 Zu sein war das größte Übel,
 Nichts zu fühlen im Frühling, wie amputiert
 Vor defekten Riesenrädern...
 Wie uns der Wind in die Baumkronen hob,
 Aus denen wir fallen sollten,
 Glücklich, mit einem langen Himmelsschrei.

Josef Straka

Narozen roku 1972 v Jablonci nad Nisou, žije v Praze. Básník, prozaik a psycholog. Pracuje jako knihovník, lektor a externí spolupracovník Psychologického ústavu FF UK. Publikoval v řadě literárních časopisů: Tvar, Host, Pandora, Veronica, Věstník Společnosti Franze Kafky, Weles, A Tempo revue aj. Jeho texty byly přeloženy do polštiny, srbštiny, němčiny a angličtiny. Vydal: a...jiné časy (1994), Proč. (1995), Hotel Bristol (2004), Město Mons (2005) a Kostel v mlze (2008).

Kavárna Roxy, tam u kostela Am Südstern

Prohlížel si prsty v nedaleké kavárně. Viděl na nich skoro neznatelné krvavé skvrnky. Tvář v mnoha zrcadlech. Seděl pak u nich, aby byl viděn jen jeho zátylek. Konečky prstů přitiskl k desce stolu a pomalu upíjel kávu. Zdá se, že nikam nepospíchal. Jen pohled kamsi upřený. Servírku, která kolem něho několikrát prošla a snad se ho i na něco ptala, vnímal jako pouhou dekoraci. Nic se nehýbalo, skoro jako by se díval na nějaký obraz.

Zed'

Zázrak. Hudba. Měnící se barvy. Hlasy, kterým nerozumím. Průnik. Průzraky. Nevidění, doteky a hlazení šatů. „Nikdy nepochopím“ a slova jako neděkuj, nepros. Dívám se jinam, prázdné místo, jedna opuštěná obyčejná křižovatka. Schönholzer Strasse ve Weddingu. Plocha, místo, kudy dřív procházela zeď. Otočím se. Slova jako neděkuj, nepros.

Přístroj: život

Osamocené byty na předměstí Neuköllnu: cize, zrychlené pohyby, nepromluvy, dusné ticho... rozcházení se. Ještě se ohlédnout, jak lidé hledají klíče od svých domovů, pak prázdné světlo ulice, jen na rohu matně viděné otevřené dveře pivnice pivovaru Schultheiss. Přístroj: život. Přísně střežené dny, pohyby rukou, hlasivek: „Nedovoluje se promlouvat v dlouhých větách, zkrátte vše vždy na několik bodů“, večer: unavené oči, cize. Zpomalené pochody jemně ovíněných chodců...ticho až na chodby činžovních domů.

překlad Radovan Charvát

Café Roxy, dort an der Kirche Am Südstern

In einem unweit liegenden Café untersuchte er seine Finger. Fast unmerkbare, winzige Blutflecke sah er auf ihnen. Dann sein Gesicht in vielen Spiegeln. Nachher setzte er sich zu ihnen, damit man nur sein Genick sehen konnte. Die Fingerspitzen presste er gegen die Tischplatte und langsam trank er seinen Kaffee. Es schien, als ob er keine Eile hätte. Nur seinen Blick richtete er unverwandt dahin. Die Kellnerin, die an ihm mehrere Male vorbeiging und vielleicht auch was fragte, nahm er nur als pure Dekoration wahr. Nichts rührte sich, fast als ob er ein Bild betrachtete.

Die Wand

Ein Wunder. Musik. Sich ändernde Farben. Stimmen, die ich nicht verstehe. Durchbruch. Durchblicke. Unsichten. Berührungen und leichte Kleiderstreichen. „Werde ich nie verstehen“ und Worte wie danke nicht, flehe nicht. Ich schaue anderswo hin, ein leerer Platz, ein verlassener, gewöhnlicher Kreuzweg. Schoenholzer Strasse in Wedding. Ein Gelände, Stelle, durch die früher die Mauer durchging. Ich kehre um. Worte wie danke nicht, flehe nicht.

Das Gerät: Leben

Einzelstehende Wohnungen in der Vorstadt von Neukölln: Verfremdung, beschleunigte Bewegungen, kein Ansprechen, stickige Stille...Auseinandergehen. Sich noch umsehen, wie Leute Schlüssel von ihren Heimen suchen, dann leeres Licht der Strasse, nur an der Ecke offene, matt gesichtete Tür einer Bierstube der Schultheiss-Bräuerei. Das Gerät: Leben. Streng bewachte Tage, Handbewegungen, Stimmbänder: „Es wird nicht gestattet, in langen Sätzen zu reden, beschränken Sie sich immer nur auf ein Paar Punkte“, Abend: ermüdete Augen, fremd. Verlangsamte Marsche leicht angetrunkenen Fußgänger... Stille bis zu den Gängen der Mietshäuser.

Susann Popp

Narozena 1980 ve německém Stollbergu. Studovala užité umění ve Schneebergu, které roku 2004 zakončila získáním titulu diplomovaná textilní designérka. Poté pracovala dva roky jako galeristka v Domě Heinricha Hartmanna v Oelsnitz v Krušných horách, od roku 2007 je na volné noze jako designéra a lektorka. Je mnohaletou členkou Studia na podporu literatury ve Zwickau; její texty i grafiky vyšly v řadě antologií a časopisů. Pravidelně cestuje do Ghany, odkud si přiváží inspiraci pro řadu svých děl.

Bevor der Schnee fällt

Mein Vater ist ein Reiher und meine Mutter eine Bachstelze. Wohin soll ich in den Süden fliegen? Der Süden ist viel. Soll ich überhaupt? Kann ich fliegen? Wie konnte das nur passieren? Mein Vater ist so groß und meine Mutter so klein. Hat man sich vorher nicht gekannt? Wer von beiden war blind?

In wessen Nest sitze ich?

Deckt mich jemand zu, wenn der erste Schnee fällt? Und wohin falle ich, wenn mich jemand zudeckt? In den Schnee? Ins Weiße, ins Kalte, ins Ungewisse? Eigentlich fällt man in den Himmel. Der ist auch weiß und kalt. Und ungewiss hoch.

Ich kann gar nichts falsch machen. Ich kann fliegen. Zwei Flügel hatten meine Eltern. Jeder für sich. Und ich auch. Schnabel, Krallen, alles da! Und Federn habe ich. Oh, ich habe Federn! In leisen Tönen dicht aneinander gedrängt auf meinem Rücken. Noch nie habe ich eine verloren. Man hat nur mich im Ganzen verloren — als Vogel. Vergessen im Norden, unter Flocken, bleibe ich zurück. Weil ich nicht weiß, wo der Süden anfängt und ob ich eine Kurve fliegen soll. Der Süden ist viel. Er ist viel größer als man denkt. Das ist das Einzige, was ich mit großer Sicherheit weiß.

překlad Petra Sochová

Než napadne sních

Můj otec je čáp a má matka je linduška. Kudy mám letět na jih? Jih je veliký. A mám vůbec? Umím létat? Jak se to jen mohlo stát? Můj otec je tak velký, a má matka tak malá. To se předem neznali? Kdo z nich byl slepý?

V čím hnízdě sedím?

Přikryje mne někdo, až napadne první sních? A kam spadnu, když mne někdo přikryje? Do sněhu? Do běla, do studena, do nejista? Vlastně se padá do nebe. To je také bílé a studené. A je nejistě vysoko.

Nemůžu udělat vůbec nic špatně. Umím létat. Dvě křídla měli moji rodiče. Každý za sebe. A já také. Zobák, spáry, všechno, jak má být! A peří mám. Ó, já mám peří! V tichých odstínech namačkané na sebe na svém hřbetě. Ještě nikdy jsem žádné neztratila. Jen mne docela ztratili — jako ptáka. Zapomenuta na severu, mezi vločkami, zůstávám zde. Protože nevím, kde začíná jih a jestli mám letět do zatačky. Jih je veliký. Je mnohem větší, než si člověk myslí. To je to jediné, co s velkou jistotou vím.

Norbert Weiß

Narozen 1949. Lyrik, prozaik, vydavatel a publicista, vystudoval pedagogiku a literaturu ve Zwickau a v Lipsku. Je zakladatelem a vydavatelem literárního časopisu SIGNUM (vychází od roku 1999 v Drážďanech) a autorem řady knih, mj. povídkových souborů Fersengeld/Únik a Mein kurzes Leben als Eilzusteller/Můj krátký život jako rychlý posel. V poslední době vyšla lyrická sbírka Nahe Mohatsch/U Moháče (2008), nyní připravuje k vydání soubory Weißer Hirsch/Bílý jelen a Rätsel Lamspringe/Záhada Lamspringe. Jeho texty byly přeloženy do ruštiny, rumunštiny, maďarštiny a češtiny. Žije v Drážďanech, je spisovatelem na volné noze.

Spur

Das Dach stemmt sich
Gegen den Himmel
Ratten Die Träume
Verlassen das Schiff

Kahl stehen Pappeln
Im künstlichen Licht

Schrei Wenn du kannst
Mit dem Röcheln der Blätter
Das fährt durch die Kehle
Dem Morgen Wir spürn ihn

Als könnt er nicht
Spurlos vergehen

překlad **Petra Sochová**

Stopa

Střecha se vzpíná
K nebi
Krysy Sny
Opouštějí loď

Topoly stojí holé
V umělém světle

Křič Jestli můžeš
S chroptěním listí
Které proniká hrdlem
Rána Cítíme je

Jako by nemohlo
Odejít beze stopy

Maria Schnee

Zwischen Himmel und Erde
Der Sommer Von Regen durchnässt
Unter Wolken das Tal
Von etlichen Wassern gewaschen

Auf grüner Erhebung Das helle Gemäuer
Und wie wir im Innenraum
Unter der Decke
Sankt Michaels Augen zuhielten
Neu mischten die Bittzettel
Zu seinen Füßen

Und atemlos hielten einander
Die Schultern zudrehten
Dem Engel im Gehen

Und weißt du noch
Offen ließen die Tür

Marie Sněžná

Mezi nebem a zemí
Léto Deštěm promočené
Údolí pod mraky
Omyté nesčetnými vodami

Na zelené výšině Světlé zdi
A my uvnitř
Pod stropem
Zavírali oči svatého Michala
Přeskupili lístky s prosbami
U jeho nohou

A bez dechu jsme se navzájem drželi
Na odchodu obrátili
Ramena k andělu

A vzpomínáš
Dveře nechali otevřené

BOO

BOO vznikli v roce 1998 ve virtuálním středu mezi Brnem a Vídní. V původním obsazení kapely figuroval kytarista Josef Ostřanský (Dunaj, Rale, E), zpěvák a houslista Christoph Pajer (Metamorphosis, ground/lift), bubeník Pavel Koudelka (Z kopce, Dunaj, Mňága a Žďorp) a violoncellistka Andrea Konstankiewicz (Rale, Tara Fuki). V letech 1998 a 2002 vydala skupina u Indies Records alba BOO a Listen. Po několikaleté pauze se kapela vrátila na podia v roce 2008 v obsazení Ostřanský, Pajer a nový bubeník René Basche (Negero). Jedna z nejzajímavějších kapel naší alternativní scény vystupuje v Děčíně poprvé.

Nauzea Orchestra

E-clash, disco a electro-punk v severočeském podání. Nauzea Orchestra (Ústí nad Labem) už si přes svoji nedlouhou existenci zahrála třeba se slovinskými Duo Silence (ti natočili s Laibach poslední desku Volk), s německými Rummelsnuff nebo domácími Cartonnage. V roce 2009 natočila Nauzea Orchestra EP Meisterstück Eins.

Deine Tante ist ne schmutzige Katze,
Deine Tante ist ne schmutzige Katze.

Ich möchte nicht mit ihr schlafen,
viele Leute es mir sagen,
Du mußt für sie ein Grab graben
auf dem Friedhof im Zoogarten.

Zarůstá mi nehet,
na plicích mám dehet,
šediví mi vlasy,
to byly ó éasy.

Miroslav Wanek & Pavel Fajt

Máj. Hudba slov a poezie rytmu

Miroslav Wanek a Pavel Fajt jsou zkušení a respektovaní hudebníci. Wanek je uznávaným textařem a básníkem. Ve společném projektu Máj mohli hojně využít svá různorodá směřování. Wankova úloha je vypravěčská — čte svou rozsáhlou báseň Máj, která svou rytmičností a košatostí obrazů dobře koresponduje s Fajtovou zvukovou a rytmickou barevností. Technika je ovšem zastoupena i v recitaci — živý lidský hlas je tu prolínán přednatočenými replikami, které se spouští paličkami z naprogramovaných padů. Řeč slov je tu často střídána řečí bubnů a ocelových strun, slova jsou bubnována a rytmy vyprávějí. V konečném tvaru tyto dvě řeči splývají v jeden komunikační kanál.

Ukázka z básně Máj

A bylo mi jak zlomenému
rohu — že tomu druhému
již nepomohu trknout
Slyšel jsem v sobě sucho
To všechno co už bylo
To ostří
jež se otupilo o stokrát nic

Pelíšek něžně odestlaný
začal jsem tušit
ve tvé dlani
Kousl jsem v sobě do kamene
Příjemně ztrácel
svoje rozečtené knihy
Jako by ve mně utrhla se pěna
a lehká — tíhou nedotčena —
mne drtila

Bylo mi jako zmuchlanému
listu který by marně znovu
urovnali — všechno se ve mně chtělo
nalít tím jarním chladem
zrána
Že jsi tu se mnou
vytesána do pro nás cizí skály
a že neznám
tvou řeč

Jenom mi neutech řekl jsem
této chvíli
ať ve mně neposílí tvá urna
sklady smutku
A ona čekala
tak zvláště bez předsudků
kdy na tvá ústa dám
svůj ztišující prst

MCH Band/Mikoláš Chadima/Jürgen Fuchs

Mikoláše Chadimu a jeho MCH Band snad netřeba představovat. Na letošním Zarafestu vystoupí především se skladbami z alba Tagesnotizen (Black Point music 2002), ve kterém se propojuje Chadimova hudba s texty německého básníka, prozaika a bojovníka za lidská práva Jürgen Fuchse (1950-1999).

Nein

Ich werde nicht aufgeben

Aber

Am Frühstückstisch, wenn das Radio läuft

Und eine Stimme sagt

Wer verurteilt wurde

Und Jahre nennt

Im Ton des Alltäglichen

Und der Himmel blau ist

Ganz blau

Leicht

Kommt die Lüge

Sie sagt

Es geht mir gut

Sie sagt

Es wird schon werden

Leicht kommt die Lüge

Und klopft auf meine Schultern

Literární Zaráfest 2009 – Last - Lust - Láska
9. ročník
Děčín 28.-29. srpna 2009
Klub Garage a Růžová zahrada děčínského zámku

Pořadatel: Iniciativa pro děčínský zámek, Spolupořadatelé: Zámek Děčín, klub Garage,
Partneři: Statutární město Děčín, Goethe-Institut Prag, Collegium Bohemicum,
Kulturstiftung des Freistaates Sachsen, Česko-německý fond budoucnosti, Valdemar
Grešík – Natura, Revue Pandora, Gemeinde Bockelwitz, kulturní měsíčník Enter, Lab70
Kurátoři: Radek Fridrich a Otto Chmelík
Design: Lab70
Tisk: RK Servis, Děčín